

Таким чином, правильне визначення усіх безпосередніх об'єктів складу кримінального правопорушення, пов'язаного з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України), а також їх змістовних ознак і особливостей, виступає об'єктивною та необхідною умовою для подальшої кваліфікації на практиці даних суспільно небезпечних діянь, а також для встановлення підстав кримінальної відповідальності, її форм і видів до винних у їх вчинення осіб, що досить актуально в умовах воєнного стану.

Література:

1. Старка А. Б. Поняття неправомірної вигоди у контексті кримінально-правової характеристики ст. 369-3 КК України. *Збірник наукових статей*. 2019. № 1(10). С. 133–140.
2. Сивопляс Ю. Ю. Сучасний стан та перспективи вдосконалення поняття «неправомірна вигода». *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 1(7). С. 117–121.
3. Кабаєв В. М. Особливості об'єктивних ознак злочинів, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 404–409.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-544-3-31>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ВАДИ ЗАКОНОДАВСТВА В ЧАСТИНІ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ВИКРИВАЧА

Усікова Наталія Павлівна

*аспірант заочної форми навчання
кафедри адміністративного права та процесу,
Національна академія внутрішніх справ
м. Київ, Україна*

Законом України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року [1] було запроваджено новий статус особи – викривача, який за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомляє про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством

процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання. Одночасно викривача та членів його сім'ї було взято під державний захист, законодавчо визначено їх права та гарантії, встановлена адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення їх прав.

Разом з тим, на сьогодні залишилися деякі нормативно-правові вади, які виникають під час протиправного розголошення інформації щодо викривача. Розглянемо деякі з них.

По-перше, виходячи з диспозиції частини 2 ст. 172⁸ Кодексу України про адміністративні правопорушення [2] конфіденційна інформація стосується двох суб'єктів, викривач та близьких осіб викривача. У роз'ясненні Національного агентства з питань запобігання корупції від 24 лютого 2021 року № 4 «Щодо забезпечення права викривача на конфіденційність та анонімність» [3] визначається перелік відомостей про викривача, розголошення яких надає можливість його ідентифікувати. Проте у вказаному роз'ясненні не міститься перелік відомостей, розголошення яких надає можливість ідентифікувати близьких осіб викривача.

По-друге, відповідно ст. 2 та ст. 7 Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [4] та частини 1 ст. 3 Кримінального процесуального кодексу України [5] щодо викривача та членів сімей і близьких родичів викривача можуть вживатися заходи забезпечення безпеки. Поряд з цим категорія «близькі родичі» не співвідноситься з терміном «близька особа», поняття якої зазначено у пункті 3 частини 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» [1]. Як наслідок під дію Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [4] та ст. 185¹¹ Кодексу України про адміністративні правопорушення [2] не підпадають наступні категорії близьких осіб викривача, які визначені у пункті 3 частини 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції»: двоюрідний брат, двоюрідна сестра, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки) [1].

По-третє, відповідно до частини 2 ст. 53⁵ Закону України «Про запобігання корупції» [1] дозволяється без згоди викривача ухвалення обґрунтованого рішення про розголошення інформації про викривача або інформації, яка може ідентифікувати особу викривача. У такому випадку викривач повинен бути повідомлений про це не пізніше ніж за 18 робочих днів до дня розкриття відповідної інформації шляхом вручення йому повідомлення про ухвалення відповідного рішення під розписку. Разом з тим, законодавством не передбачено випадки, у яких

може здійснюватися процедура розголошення інформації про викривача або інформації, яка може ідентифікувати його особу без згоди викривача. Також відсутні підстави та порядок ухвалення рішення про розголошення інформації про близьких осіб викривача або інформації.

Аналогічна ситуація щодо відсутності поширення прав на конфіденційність на близьких осіб викривача вказана у частині 3 ст. 53⁵ Закону України «Про запобігання корупції» [1], норми якої передбачають лише відповідальність «за незаконне розкриття відомостей про викривача».

Підводячи підсумки зазначимо про існуючі нормативно-правові проблеми, які виникають під час протиправного розголошення інформації щодо викривача та близьких йому осіб, що спонукає до розроблення законодавцем відповідних змін та доповнень до законів України «Про запобігання корупції» [1], «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» [4], Кримінального процесуального кодексу України [5] та інших підзаконних актів.

Література:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

3. Щодо забезпечення права викривача на конфіденційність та анонімність: роз'яснення Національного агентства з питань запобігання корупції від 24 лютого 2021 р. № 4. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/03/Rozyasnennya-4-vid-24.02.21.pdf>

4. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#n13>

5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 37. Ст. 1370. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>